

**UCHWAŁA NR XXV/159/16
RADY MIEJSKIEJ W DĄBROWIE BIAŁOSTOCKIEJ**

z dnia 29 grudnia 2016 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar
Przemocy w Rodzinie na lata 2017 - 2022**

Na podstawie art.18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2016 r., poz. 446, poz.1579) oraz art. 6 ust. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U.z 2015r., poz.1390) uchwala się, co następuje:

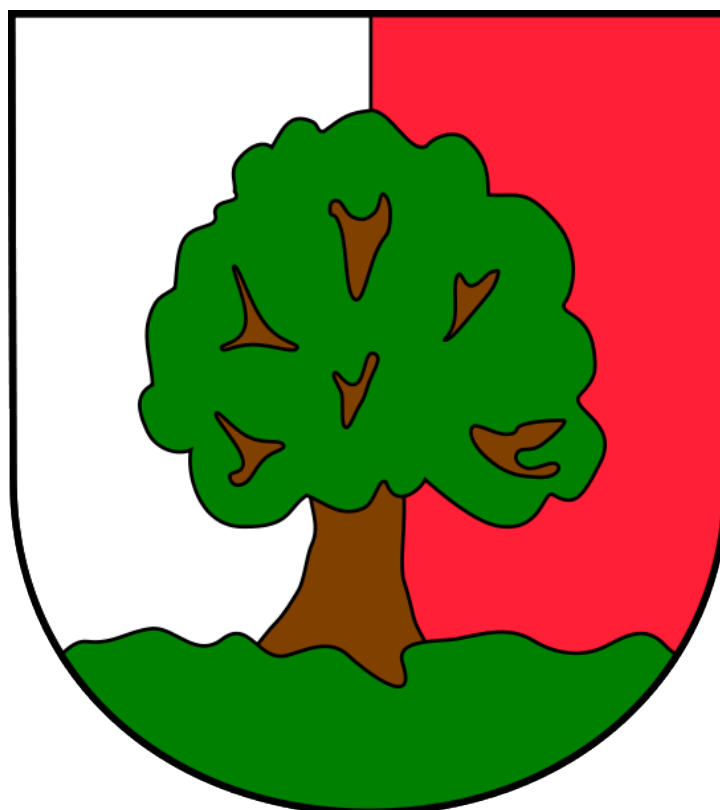
§ 1. Uchwala się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017 – 2022, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Dąbrowy Białostockiej.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od dnia 1 stycznia 2017 roku.

Załącznik do Uchwały Nr XXV/159/16
Rady Miejskiej w Dąbrowie Białostockiej
z dnia 29 grudnia 2016 r.

**GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY
OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
NA LATA 2017 - 2022**

Dąbrowa Białostocka, 2016

I Wstęp

Rodzina jako podstawowa instytucja społeczna objęta jest szczególną ochroną i opieką, a jej dobro państwo polskie ma obowiązek uwzględnić w swojej polityce społecznej, zwłaszcza poprzez udzielanie szczególnej pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji społecznej. Przepis art. 72 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej gwarantuje ochronę praw dziecka. Każdy ma prawo żądać od organów władzy publicznej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją. Ochrona rodziny przed zagrożeniami płynącymi z zewnątrz i wewnątrz, w tym zwłaszcza przed przemocą ze strony osób bliskich stanowi bezsprzecznie zadanie państwa polskiego.

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017 – 2022, zwany dalej Programem, znajduje oparcie w art. 6 ust. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Zgodnie z powołanym przepisem do zadań własnych gminy należy opracowywanie i realizowanie programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Program uwzględnia założenia Krajowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie na lata 2014-2020 oraz z Gminną Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2006 – 2016, a także przedłożoną pod obrady Radzie Miejskiej w Dąbrowie Białostockiej - Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych gminy Dąbrowa Białostocka na lata 2017 – 2026. Głównym celem Programu jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz ochrona ofiar przemocy w rodzinie na terenie gminy Dąbrowa Białostocka. Program zakłada podejmowanie działań chroniących ofiary przemocy, skierowanych do sprawców przemocy oraz działań edukacyjnych skierowanych do społeczeństwa i służb świadczących fachową pomoc i wsparcie. W programie zawarto podstawowe informacje dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie, istotne przy planowaniu działań w zakresie zapobiegania i zwalczania przemocy. Określono cel strategiczny oraz konkretne zadania Programu. Wskazano źródła finansowania zadań programowych w sposób umożliwiający ich rozwinięcie i uszczegółowienie, adekwatnie do aktualnych potrzeb lokalnych.

Niniejszy Program będzie stanowił wspólny plan działań instytucji i organizacji zobowiązanych do podejmowania działań na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy w rodzinie. Przez swoją interdyscyplinarność powinien przyczynić się do usprawnienia lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy oraz ograniczenia zjawiska przemocy, a tym samym poprawy kondycji rodzin.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie określa zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zasady postępowania wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie oraz zasady postępowania wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Ustawodawca zobowiązał gminę do tworzenia gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

W tym zakresie gmina zobowiązana jest do realizacji czterech rodzajów działań:

- opracowania i realizacji gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- prowadzenia poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie,
- zapewnienia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia,
- tworzenia zespołów interdyscyplinarnych.

II Podstawa prawna programu

Podstawą prawną działań zmierzających do przeciwdziałania przemocy w rodzinie są:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r.
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- Ustawa z 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny
- Ustawa z 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy
- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014 - 2020,

III Charakterystyka zjawiska przemocy w rodzinie

Przemoc jest bardzo złożonym i trudnym zjawiskiem, występującym bardzo powszechnie w każdym społeczeństwie. Większość ludzi posiada doświadczenia wyniesione z jakiegoś okresu swojego życia, jako ofiara, sprawca lub świadek przemocy. Przemoc narusza prawa i dobra jednostki. Uniemożliwia samoobronę i powoduje szkody w rozwoju i funkcjonowaniu człowieka. Niezmiernie trudno jest określić skalę przemocy w rodzinie. W wielu polskich domach jest ona codziennym towarzyszem życia rodzinnego. Przemoc w rodzinie to bardzo ważny problem społeczny.

Istnieje wiele definicji przemocy w rodzinie. Za przemoc w rodzinie należy uznać każdy czyn lub zaniechanie ze strony jednego członka rodziny wobec innych jej członków, który zagraża życiu, cielesnej lub psychicznej wolności bądź poważnie szkodzi rozwojowi osobowości poszczególnych członków rodziny. Przemoc w rodzinie narusza podstawowe prawa człowieka, w tym prawo do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej. W dniu 29 lipca 2005 roku przyjęta została ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (DZ.U.z 2015 r., poz. 1390), która uregulowała zakres odpowiedzialności i działań poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego w dążeniu do poszanowania praw i wolności człowieka oraz zwiększania skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie stanowi.

Rozpatrując problem przemocy w rodzinie należy zwrócić uwagę na jej cykliczną powtarzalność. Wyróżnia się trzy fazy cyklicznego charakteru przemocy: narastania napięcia, wybuchu i „miodowego miesiąca”. Faza pierwsza to czas, kiedy narasta napięcie, atmosfera w rodzinie staje się pełna nieporozumień, to czas, kiedy pojawiają się agresywne reakcje. Potencjalny sprawca jest poirytowany. Każdy drobiazg wywołuje jego złość, o byle drobiazg robi awanturę. Potencjalna ofiara stara się jakoś opanować sytuację – uspaka ją, wywiązuje się, ze wszystkich obowiązków. Często go przeprosza, na przemian mu nadskakuje i unika jego osoby, zastanawiając się, co zrobić, aby powstrzymać partnera przed wyrządzeniem krzywdy rodzinie. W tej fazie ofierze towarzyszą różnego rodzaju dolegliwości fizyczne, np.: bóle żołądka, głowy, bezsenność, brak apetytu lub niepokój, nerwowość. Z czasem napięcie staje się nie do zniesienia. Zdarza się też często, że to ofiara wywołuje awanturę tylko po to, żeby mieć to już za sobą. Nieuchronnie nadchodzi faza druga – wybuchu gwałtownej przemocy. Następuje eksplozja agresji ze strony partnera. Partner skoncentrowany na swojej złości nie dostrzega faktu, że swoim postępowaniem krzywdzi bliskie mu osoby. Ofiara stara się chronić siebie i pozostałych członków rodziny. Jednak wszystko, co robi powoduje narastanie wściekłości partnera. W pewnym momencie agresja mija. Po akcie przemocy ofiara jest w stanie szoku. Odczuwa wstyd, przerażenie. Jest oszołomiona. Czuje złość i bezradność. Tu rozpoczyna się faza trzecia – „miodowego miesiąca”. Sprawca wyładował już swoją złość, wie, że posunął się za daleko. Staje się zupełnie inną osobą. Żałuje tego, co zrobił. Przeprosza ofiarę. Stara się przekonać ofiarę, że był to jednorazowy incydent i nigdy już się nie powtórzy. Dbając o ofiarę sprawia, że zaczyna ona wierzyć w tę odmianę, a także w to, że zapewnienia ze strony partnera – sprawcy są szczere. Czuje się ważna, a życie ze sprawcą wydaje się piękne i pełne nadziei na lepsze jutro. Niestety cykl przemocy zaczyna się na nowo. Sprawca nie wytrzymuje długo dobrej atmosfery. Rozpoczyna się ponownie faza narastającego napięcia. Faza „miodowego miesiąca” zatrzymuje ofiarę przed reakcją, gdyż pod jej wpływem bardzo łatwo jest zapomnieć o traumie wcześniejszych wydarzeń. W kolejnych cyklach „miodowe miesiące” trwają coraz krócej, przekształcają się w tygodnie, a później w dni. Przemoc staje się gwałtowniejsza i za każdym razem wzmacnia swoją siłę. Stopniowo zaczyna na stałe towarzyszyć rodzinie. Jeżeli raz doszło do przemocy, to będzie się ona powtarzała dopóki nie będzie interwencji z zewnątrz. Cykle te są niezwykle niszczące dla psychiki ofiary. Rozwijają w niej gotowość do przyjmowania przemocy. Sprawca natomiast uczy się, że niewielkim wysiłkiem może uzyskać przebaczenie za swoje agresywne i niszczące zachowanie.

Przemoc w rodzinie to ważny problem społeczny, z roku na rok przybierający na sile, to problem, którego nie można lekceważyć.

IV Analiza zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy Dąbrowa Białostocka

Gmina Dąbrowa Białostocka jest gminą miejsko – wiejską o charakterze głównie rolniczym, położoną w województwie podlaskim w powiecie sokólskim. Siedzibą gminy a zarazem centrum administracyjno – usługowym, jest miasto Dąbrowa Białostocka. Powierzchnia gminy wynosi 263,95 km². W skład gminy wchodzi 52 sołectwa. Na dzień 30 czerwca 2016 roku gminę zamieszkiwało 12082 mieszkańców, w tym 5915 mężczyzn (w wieku 18 – 65 lat – 4211) i 6167 kobiet (w wieku 18 – 60 lat – 3530).

Tabela 1**Mieszkańcy gminy w latach 2013 -2015 w podziale na płeć i wiek**

Rok	Liczba mieszkańców ogółem	Liczba kobiet				Liczba mężczyzn			
		ogółem	0-17	18-59	60+	ogółem	0-17	18-64	65+
2013	12446	6357	1011	3665	1681	6089	1084	4264	741
2014	12296	6272	987	3538	1747	6024	1041	4108	875
2015	12153	6213	948	3483	1782	5940	988	4151	801

*dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Z przedstawionych danych wynika, że liczba osób zamieszkujących gminę Dąbrowa Białostocka spada cyklicznie. W roku 2015 w stosunku do roku bazowego analizy (2013) spadek ten wyniósł 2,35% (293 osoby). Na dzień 31 grudnia 2015 roku gminę zamieszkiwało o ponad 4% więcej kobiet niż mężczyzn. Podobna tendencja utrzymuje się od roku 2013. Należy jednak zauważyć, iż w przedziale wiekowym 0 -17 lat rysuje się przewaga liczebności mężczyzn, do około 4% w roku 2015. W analizowanej grupie od roku 2013 zarówno w stosunku do kobiet jak i mężczyzn nastąpił spadek liczebności. Sukcesywnie wzrasta natomiast liczba kobiet od 60- tego roku życia i mężczyzn od roku 65. Grupa osób w wieku poprodukcyjnym na koniec roku 2015 stanowiła 21,25% ogółu mieszkańców gminy.

Działania określone w gminnym programie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie zgodnie z założeniami ustawy, realizuje Zespół interdyscyplinarny. W dniu 15 grudnia 2010 roku Rada Miejska w Dąbrowie Białostockiej podjęła Uchwałę Nr III/8/10 w sprawie trybu, sposobu powoływania i odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania. Osobowy skład Zespołu interdyscyplinarnego w Dąbrowie Białostockiej został powołany przez Burmistrza Dąbrowy Białostockiej Zarządzeniem Nr 6/11 z dnia 31 stycznia 2011 roku. Obecnie obowiązującym w tym zakresie jest Zarządzenie Burmistrza Dąbrowy Białostockiej Nr 67/15 z dnia 2 października 2015 roku. W skład zespołu interdyscyplinarnego wchodzi przedstawiciele pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowej oraz kurator sądowy.

Zadaniem zespołu interdyscyplinarnego jest integrowanie i koordynowanie działań podmiotów oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności przez: diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku, inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie, rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym oraz inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie. W celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach Zespół interdyscyplinarny może tworzyć grupy robocze.

Tabela 2**Posiedzenia Zespołu interdyscyplinarnego i Grup roboczych w Dąbrowie Białostockiej w latach 2011 – 2016 (I-XI)**

Rok	Liczba posiedzeń	
	Zespół interdyscyplinarny	Grupy robocze
2011	5	11
2012	4	68
2013	4	100
2014	4	127
2015	4	185
2016 (I –XI)	3	142
ogółem	24	631

*dane Zespołu interdyscyplinarnego w Dąbrowie Białostockiej.

Z danych przedstawionych w tabeli wyraźnie wynika, że z roku na rok wzrasta częstotliwość posiedzeń grup roboczych pracujących bezpośrednio z rodzinami z problemem przemocy. Podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę "Niebieskie Karty" i zgodnie z zapisami ustawy nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. Procedura "Niebieskie Karty" obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Wszczęcie procedury "Niebieskie Karty" następuje przez wypełnienie formularza „Niebieskiej Karty” w przypadku powzięcia, w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny bądź w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny lub przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie.

Tabela 3

Procedura „Niebieskie Karty” w latach 2010 – 2016 (I-XI)

Procedura „Niebieskie Karty”	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016 (I-XI)
liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta A”	3	16	23	35	50	70	50
liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”:	3	16	18	27	31	39	67
w tym liczba rodzin z dziećmi	2	13	14	11	15	22	37
w tym liczba rodzin z problemem alkoholowym	2	11	14	19	25	29	55
liczba prowadzonych procedur „Niebieskie Karty” na dzień 31 grudnia	3	18	16	28	35	31	74
liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty”	0	1	20	15	24	50	43

*dane Zespołu interdyscyplinarnego w Dąbrowie Białostockiej.

Dokonując analizy danych zebranych w powyższej tabeli wyraźnie widać, iż na przestrzeni ostatnich sześciu lat znacząco wzrosła liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta A” - w roku 2015 w stosunku do roku 2010 ponad dwudziestokrotnie. Jednak z uwagi na zmiany ustawowe analizę zebranych danych należy przeprowadzać w odniesieniu do roku 2011, który potwierdza tendencje wzrostowe w kolejnych latach. O 143,75% biorąc pod uwagę lata skrajne analizy wzrosła także liczba rodzin, w których wdrożono procedurę „Niebieskie Karty”. Należy także zauważyć, iż przemoc w rodzinie w ponad 40% w latach 2013-2014 i ponad 56% w 2015 roku dotyczy rodzin, w których wychowują się dzieci. Przy czym od roku 2012 nastąpił w tym zakresie spadek o około 20%. W ponad 70% rodzin, w których prowadzona jest procedura „Niebieskie Karty” występuje także problem z nadużywaniem alkoholu. Liczba wypełnionych formularzy „Niebieskie Karty” w stosunku do liczby rodzin objętych procedurą wskazuje na częstotliwość aktów przemocy w rodzinie. W roku 2012 średnio na rodzinę objętą procedurą częstotliwość odnotowanych aktów przemocy wynosiła 1,28 razy, natomiast w roku 2015 już 1,74.

Osobie dotkniętej przemocą w rodzinie udziela się bezpłatnej pomocy, w szczególności między innymi w formie poradnictwa psychologicznego. W roku 2013 przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Dąbrowie Białostockiej utworzono Punkt Pomocy Rodzinie – Punkt Interwencji Kryzysowej, w którym osoby i rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej i wymagającym wsparcia w zakresie między innymi problemów życia i rozwoju osobistego, problemów życia rodzinnego (przemoc, uzależnienia, itp.), trudności we wzajemnych relacjach, wychowawczych otrzymują profesjonalną pomoc psychologiczną.

Tabela 4

Poradnictwo psychologiczne w ramach Punktu pomocy rodzinie – punktu interwencji kryzysowej przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Dąbrowie Białostockiej w latach 2013 – 2015

Rok	Liczba godzin udzielonego	Odbiorcy pomocy
------------	----------------------------------	------------------------

	poradnictwa	kobiety	mężczyźni	dzieci	ogółem
(VII – XII) 2013	92	10	4	10	24
2014	240	29	15	16	60
2015	300	27	9	14	50

*dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dąbrowie Białostockiej.

W okresie ostatnich trzech lat w zakresie poradnictwa psychologicznego nastąpił znaczący wzrost w zakresie liczby godzin świadczonej usługi. W roku 2015 liczba godzin pracy psychologa wzrosła o 25% w stosunku do roku poprzedzającego oraz o ponad 63% w odniesieniu do roku 2013 (proporcjonalnie). Z przedstawionych danych wynika także, iż z pomocy psychologicznej częściej korzystały kobiety. W roku 2015 kobiety stanowiły 54% ogółu osób objętych pomocą psychologiczną.

Tabela 5

Struktura osób doznających i stosujących przemoc w rodzinie

Rok	Ofiary			Sprawcy		
	dzieci	kobiety	mężczyźni	dzieci	kobiety	mężczyźni
2010	0	3	0	0	0	3
2011	0	16	0	0	0	16
2012	0	21	1	1 M	0	21
2013	1 M	26	3	0	3	27
2014	1 M	29	7	0	3	34
2015	0	43	7	0	7	43
ogółem	2	138	18	1	13	144

*dane Zespołu interdyscyplinarnego w Dąbrowie Białostockiej.

Struktura osób najczęściej stosujących i doznających przemocy w rodzinie na terenie gminy Dąbrowa Białostocka wpisuje się w ogólną specyfikę zjawiska. W zdecydowanej części (87%) ofiarami przemocy w rodzinie są kobiety. W zarejestrowanych od 2010 roku przypadkach przemocy, mężczyźni, którzy padli ofiarą agresywnych zachowań w rodzinie stanowili ponad 11%, 1,27% stanowiły dzieci. Na 158 prowadzonych procedur „Niebieskie Karty”, w 144 przypadkach sprawcami przemocy w rodzinie byli mężczyźni (91%). W 8% agresywne zachowania wobec swoich bliskich przejawiały kobiety. Odnotowano także sytuację, gdy sprawcą przemocy w rodzinie było dziecko płci męskiej.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie wskazuje na konieczność stosowania wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oddziaływań o charakterze korekcyjno-edukacyjnym. Zadanie to zgodnie z zapisami ustawy powierzone zostało powiatom, które opracowują, a następnie realizują programy oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie. W przypadku gminy Dąbrowa Białostocka zadanie to wykonuje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sokółce.

Idea oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie ugruntowana została na podstawie faktu, iż zachowania tego typu są wyuczone i przejmowane z pokolenia na pokolenie oraz, że istnieje możliwość ich korekty poprzez między innymi edukację mającą na celu uświadomienie sprawcy co do istoty i charakteru jego zachowań. Oddziaływania korekcyjno-edukacyjne wobec osób stosujących przemoc w rodzinie prowadzone są w celu: powstrzymania osoby stosującej przemoc w rodzinie przed dalszym stosowaniem przemocy, rozwijania umiejętności samokontroli i współżycia w rodzinie, kształtowania umiejętności w zakresie wychowywania dzieci bez używania przemocy w rodzinie, uznania przez osobę stosującą przemoc w rodzinie swojej odpowiedzialności za stosowanie przemocy, zdobycia i poszerzenia wiedzy na temat mechanizmów powstawania przemocy w rodzinie, zdobycia umiejętności komunikowania się i rozwiązywania konfliktów w rodzinie bez stosowania przemocy oraz uzyskania informacji o możliwościach podejmowania działań terapeutycznych.

Program korekcyjno-edukacyjny zawiera określone elementy i strukturę działań. Jest określany w czasie, a po jego zakończeniu oceniany pod względem skuteczności i efektywności, poprzez monitorowanie zachowań osoby, która ukończyła program do 3 lat.

Tabela 6

Edukacja osób stosujących przemoc w rodzinie w latach 2011 -2015

Rok	Udział osób stosujących przemoc w programie korekcyjno - edukacyjnym			Monitorowanie sytuacji osób stosujących przemoc w rodzinie, poddanych działaniom korekcyjno - edukacyjnym		
	liczba złożonych deklaracji	liczba sprawców biorących udział w programie	liczba sprawców, którzy zakończyli udział w programie	liczba sprawców, którzy ponownie dopuścili się aktów przemocy	liczba wszczętych procedur „NK”	liczba sprawców biorących udział w innych formach wsparcia/terapii
2011	0	0	0	0	0	0
2012	0	0	0	0	0	0
2013	0	0	0	0	0	0
2014	4	2	1	1	1	1
2015	2	2	1	2	4	0
ogółem	6	4	2	3	5	1

*dane Zespołu interdyscyplinarnego w Dąbrowie Białostockiej.

Aktywność dotycząca udziału osób stosujących przemoc w rodzinie z terenu gminy Dąbrowa Białostocka w programach korekcyjno – edukacyjnych pozostaje na bardzo niskim poziomie. Działania informacyjne oraz zaangażowanie Zespołu interdyscyplinarnego, grup roboczych i pracowników pomocy społecznej w propagowanie tej formy pomocy nie wpływa znacząco na wzrost aktywności edukacyjnej sprawców. Udział w programie odbywa się na zasadzie dobrowolności z wyjątkiem sytuacji, gdy obowiązek taki zostanie na osobę stosującą przemoc nałożony przez sąd.

Dane przedstawione w tabeli wskazują na niepokojącą sytuację związaną z efektywnością i skutecznością działań korekcyjno – edukacyjnych zastosowanych w programie wobec sprawców przemocy w rodzinie. Mimo złożonych deklaracji udziału w programie korekcyjno – edukacyjnym 1/3 sprawców nie przystąpiła do jego rozpoczęcia, a połowa z osób stosujących przemoc objęta programem, go nie ukończyła. 75% osób stosujących przemoc poddanych działaniom, ponownie dopuściła się aktów przemocy w rodzinie ze średnią częstotliwością 1,67. Sytuacja powyższa wskazuje na konieczność poszukiwania narzędzi o bardziej restrykcyjnym charakterze oraz systemowych rozwiązań w tym zakresie.

W zakresie pomocy rodzinom uwikłanym w przemoc Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dąbrowie Białostockiej podejmuje działania skierowane na wyeliminowanie negatywnych zachowań w rodzinach (praca socjalna, poradnictwo specjalistyczne), poprawę jakości życia i usamodzielnienie rodzin (pomoc finansowa, rzeczowa, praca socjalna, poradnictwo specjalistyczne). Dokonując analizy dokumentów własnych MOPS w Dąbrowie Białostockiej oraz potrzeb rodzin należy stwierdzić, iż możliwość uzyskania wsparcia w postaci poradnictwa prawnego i psychologicznego ma duże znaczenie w poprawie jakości życia i usamodzielnienia rodzin dotkniętych przemocą domową.

VI Założenia Programu

Cel główny programu:

PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONA OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE DĄBROWA BIAŁOSTOCKA

Cele szczegółowe:

1. Diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie.
2. Edukacja społeczności lokalnej w celu podniesienia świadomości i wrażliwości dotyczącej zjawiska przemocy w rodzinie

3. Podniesienie świadomości instytucji udzielających specjalistycznej pomocy na temat przemocy w rodzinie.
4. Łagodzenie negatywnych skutków przemocy u osób, które jej doznają.
5. Objęcie osób stosujących przemoc w rodzinie specjalistycznym wsparciem.
6. Budowanie skutecznego systemu interdyscyplinarnego przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

VII Realizacja zadań

1. Diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie.

Lp.	Działania	Realizacja	Termin realizacji	Wskaźniki	Realizatorzy
1.	Diagnoza społeczna zjawiska	- Badanie ankietowe przeprowadzone wśród mieszkańców Gminy	2018/2019	- liczba wypełnionych ankiet	Burmistrz, Rada Miejska, MOPS, Zespół interdyscyplinarny-jako koordynator
2.	Bieżące prowadzenie bazy danych dotyczących instytucji pomocowych, zajmujących się zjawiskiem przemocy	- Utrzymanie i aktualizowanie bazy danych instytucji bezpośrednio i pośrednio zajmujących się zjawiskiem przemocy wraz z zakresem podejmowanych działań	2017 - 2022	- liczba aktualizacji bazy, - liczba zamieszczonych informacji	Zespół interdyscyplinarny-jako koordynator we współpracy z jst, instytucjami, organizacjami
3.	Przygotowanie sprawozdania na temat zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy	- Coroczne sprawozdanie podsumowujące podejmowane działania przy wykorzystaniu pozyskanych statystyk przedkładane Radzie Miejskiej	2017 – 2022 II kwartał każdego roku następującego po roku sprawozdawczym	- data przedstawienia sprawozdania	Zespół interdyscyplinarny-jako koordynator we współpracy z jst, instytucjami, organizacjami

2. Edukacja społeczności lokalnej w celu podniesienia świadomości i wrażliwości dotyczącej zjawiska przemocy w rodzinie

Lp.	Działania	Realizacja	Termin realizacji	Wskaźniki	Realizatorzy
1.	Edukacja poprzez przekazywanie treści dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie, ofercie pomocy w formie plakatów, ulotek, i innych materiałów o charakterze profilaktycznym (np.; długopisy, banery.)	- Zakupienie oraz rozpowszechnienie wśród mieszkańców Gminy	2018 2020 2022	- liczba zakupionych materiałów profilaktycznych, - liczba rozpowszechnionych materiałów profilaktycznych, - liczba podmiotów, osób, miejsc, w których	Zespół interdyscyplinarny-jako koordynator we współpracy z Burmistrzem, MGOK i jst

				rozpowszechnio no materiały profilaktyczne	
2.	Edukacja przedmałżeńska	- Realizacja współpracy z Kościołami i przeprowadzanie wykładów na temat przemocy w rodzinie w ramach nauk przedmałżeńskich	2017-2022	- liczba osób poddanych działaniu profilaktycznemu w ramach nauk przedmałżeńskich	Zespół interdyscyplinarny- jako koordynator we współpracy z Kościołami
3.	Zamieszczanie w Internecie informacji o miejscach, w których można uzyskać pomoc oraz o działaniach mających na celu przeciwdziałanie przemocy	- Systematyczne zamieszczanie na stronach internetowych Urzędu Miejskiego, MOPS informacji o miejscach, w których można uzyskać pomoc oraz o działaniach mających na celu przeciwdziałanie przemocy	2017 - 2022	- liczba zamieszczonych informacji	Zespół Interdyscyplinarny- jako koordynator we współpracy z Burmistrzem, MOPS
4.	Edukacja dzieci i młodzieży w zakresie radzenia sobie z trudnymi emocjami, stresem, rozwiązywania konfliktów	- Warsztaty/zajęcia dla uczniów rozwijające umiejętność radzenia sobie ze stresem, trudnymi emocjami, agresją, rozwiązywania konfliktów,	2017 - 2022	- liczba przeprowadzonych warsztatów/zajęć, - liczba placówek oświatowo – wychowawczych, które przeprowadziły warsztaty, zajęcia, - liczba uczniów poddanych działaniu	Burmistrz, Dyrektorzy placówek oświatowo – wychowawczych, w tym Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Dąbrowie Białostockiej
5.	Profilaktyka przemocy rodzinnej w placówkach opiekuńczo - wychowawczych	- Rozpowszechnienie materiałów informacyjno – profilaktycznych z zakresu treści dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie oraz oferty pomocy	2017 -2022	- liczba placówek opiekuńczo – wychowawczych rozpowszechniających materiały profilaktyczne	Dyrektorzy placówek oświatowo - wychowawczych
6.	Opracowanie programu profilaktycznego skierowanego do uczniów szkoły podstawowej, gimnazjum	- Wprowadzenie w szkołach zajęć poruszających kwestie przemocy w rodzinie, tzw. „Błękitnych godzin”	2017 - 2022	- liczba placówek opiekuńczo – wychowawczych , które zrealizowały „Błękitne godziny”	Burmistrz, Rada Miejska, Dyrektorzy placówek oświatowo - wychowawczych

3. Podniesienie świadomości instytucji udzielających specjalistycznej pomocy na temat przemocy w rodzinie.

Lp.	Działania	Realizacja	Termin realizacji	Wskaźniki	Realizatorzy
1.	Szkolenia kadry	- Udział w	2018	- liczba szkoleń,	Zespół

	instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie, wsparcia rodzin, w tym służby zdrowia w zakresie podnoszenia kompetencji i podejmowania procedury „NK”.	szkoleniach podnoszących kwalifikacje kadry instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie, wsparcia rodzin, służby zdrowia.	2020 2022	- liczba osób przeszkolonych	interdyscyplinarny jako koordynator we współpracy z jst, inst.. zajm. się przemocą w rodzinie Dyrektorzy placówek i podmiotów opieki zdrowotnej
--	--	---	--------------	------------------------------	--

4. Łagodzenie negatywnych skutków przemocy u osób, które jej doznają.

Lp.	Działania	Realizacja	Termin realizacji	Wskaźniki	Realizatorzy
1.	Funkcjonowanie Punktu Pomocy Rodzinie – Punktu Interwencji Kryzysowej	- Udzielanie pomocy oraz wsparcia osobom doświadczającym przemocy, świadkom przemocy	2017 - 2022	- liczba osób objętych pomocą psychologiczną, - liczba osób objętych pomocą prawną,	Burmistrz, Rada Miejska, MOPS we współpracy z Zespołem interdyscyplinarnym
2.	Zapewnienie schronienia ofiarom przemocy rodzinnej	- Udzielanie wsparcia poprzez zapewnienie miejsca w ośrodkach wsparcia, ośrodkach interwencji kryzysowej	2017 - 2022	- liczba osób, którym udzielono schronienia	Burmistrz, Rada Miejska, MOPS we współpracy z Zespołem interdyscyplinarnym, PCPR w Sokółce
3.	Specjalistyczna pomoc dla dzieci z rodzin uwikłanych w przemoc	- Objęcie opieką psychologiczną, pedagogiczną	2017 - 2022	- liczba dzieci, młodzieży objętych pomocą psychologiczną, - liczba dzieci, młodzieży objętych pomocą pedagogiczną	Burmistrz, Dyrektorzy placówek oświatowo - wychowawczych
4.	Zabezpieczenie socjalne	-Udzielanie pomocy finansowej, rzeczowej	2017 - 2022	- liczba rodzin i osób objętych pomocą	Burmistrz, Rada Miejska, MOPS
5.	Specjalistyczne wsparcie	- Udzielanie pomocy w formie pracy socjalnej, asystenta rodziny	2017 - 2022	- liczba rodzin, osób objętych pracą socjalną, - liczba rodzin, osób objętych pomocą asystenta rodziny	Burmistrz, Rada Miejska, MOPS

5. Objęcie osób stosujących przemoc w rodzinie specjalistycznym wsparciem.

Lp.	Działania	Realizacja	Termin realizacji	Wskaźniki	Realizatorzy
1.	Funkcjonowanie Punktu Pomocy Rodzinie – Punktu Interwencji Kryzysowej	- Udzielanie specjalistycznej pomocy, w tym psychologicznej oraz wsparcia osobom stosujących przemoc w rodzinie	2017 - 2022	- liczba osób objętych pomocą psychologiczną, - liczba osób objętych pomocą prawną,	Burmistrz, Rada Miejska, MOPS we współpracy z Zespołem interdyscyplinarnym
2.	Zabezpieczenie socjalne	-Udzielanie pomocy finansowej,	2017 - 2022	- liczba osób objętych	Burmistrz, Rada Miejska, MOPS

		rzeczowej		pomocą	
3.	Specjalistyczne wsparcie	- Udzielanie pomocy w formie pracy socjalnej, asystenta rodziny	2017 - 2022	- liczba osób objętych pracą socjalną, - liczba osób objętych pomocą asystenta rodziny	Burmistrz, Rada Miejska, MOPS
4.	Współpraca z PCPR w Sokółce w zakresie rozpowszechniania informacji dotyczących realizowanych programów korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc oraz ich efektów.	- Przekazywanie informacji osobom stosującym przemoc w rodzinie z zakresu dostępu do oferty pomocy PCPR w formie programów korekcyjno – edukacyjnych, - Wymiana informacji z PCPR w zakresie dotyczącym oferty pomocy w formie programów korekcyjno – edukacyjnych oraz ich efektów	2017 - 2022	- liczba osób, którym przekazano informacje, - liczba informacji zamieszczonych w Internecie, na tablicy ogłoszeń - liczba informacji wymienionych z PCPR, - liczba oświadczeń uczestników programu korekcyjno – edukacyjnego przesłanych do PCPR, - liczba osób, które rozpoczęły udział w Programie PCPR, - liczba osób, które zakończyły udział w Programie PCPR	Członkowie Grup roboczych, Zespołu interdyscyplinarnego , MOPS

6. Budowanie skutecznego systemu interdyscyplinarnego przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Lp.	Działania	Realizacja	Termin realizacji	Wskaźniki	Realizatorzy
1.	Wdrożenie i realizacja programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie.	- Przekazanie informacji dotyczących Programu na lata 2017 – 2022 jednostkom i instytucjom zaangażowanym w realizację, - Bieżąca realizacja programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie.	2017 2017 - 2022	- liczba przekazanych informacji, - liczba posiedzeń odbytych przez Zespół interdyscyplinarny, - liczba podmiotów realizujących Program,	Burmistrz, Rada Miejska, Zespół interdyscyplinarny we współpracy z jednostkami działającymi w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, wsparcia rodziny

2.	Regularne spotkania Zespołu interdyscyplinarnego	- Spotkania ZI nie rzadziej niż raz na trzy miesiące	2017 - 2022	- liczba posiedzeń odbytych przez Zespół interdyscyplinarny	Zespół interdyscyplinarny
3.	Realizacja Procedury „Niebieskie Karty”	- Podejmowanie interwencji, w tym w środowisku.	2017 - 2022	- liczba wszczętych procedur (NK – A), - liczba rodzin objętych procedurą, - liczba rodzin, w których zakończono procedurę, - liczba posiedzeń Grup roboczych	Zespół interdyscyplinarny we współpracy z Grupami roboczymi, jednostkami ustawowo uprawnionymi

VIII Realizatorzy/Partnerzy

- Rada Miejska,
- Burmistrz,
- Zespół interdyscyplinarny/Grupy robocze,
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Policja,
- Placówki Oświatowo - wychowawcze,
- Sąd (Kuratorzy zawodowi, społeczni),
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna,
- Służba zdrowia,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Miejsko Gminny Ośrodek Kultury,
- Kościoły,
- Organizacje pozarządowe.

IX Źródła finansowania

Zakłada się, że działania Programu finansowane będą ze środków własnych gminy Dąbrowa Białostocka wchodzących w skład rocznych budżetów poszczególnych jednostek organizacyjnych, środków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz pozyskanych z zewnątrz (budżet państwa, środki UE).

X Monitoring

W oparciu o dane pozyskane podczas monitoringu program będzie ewaluowany. Funkcję Koordynującą realizację i monitoring Programu będzie pełnił Zespół interdyscyplinarny poprzez Przewodniczącego/Zastępcę Przewodniczącego.

Monitoring Programu ma na celu dostarczenie:

- odpowiedzi co do trafności, skuteczności i efektywności działań,
- określenie zgodności założonych celów, działań ze zmieniającymi się potrzebami,
- dostosowanie celów, działań do zmieniających się potrzeb.

XI Podsumowanie programu

Oczekiwane efekty realizacji Programu:

1. Wzrost świadomości społeczności lokalnej w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie.

2. Zwiększenie wrażliwości społecznej oraz zaangażowania w zakres przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
3. Zwiększenie dostępności oraz skuteczności wsparcia dla osób uwięzionych w przemoc w rodzinie.
4. Zmniejszenie rozmiarów przemocy w rodzinie.
5. Zwiększenie efektywności działań mających na celu ochronę ofiar przemocy w rodzinie oraz edukację osób stosujących przemoc w rodzinie.
6. Podniesienie kompetencji osób zajmujących się profesjonalną pomocą osobom, rodzinom uwięzionym w przemoc.